

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 61 0 Ps 009882 22 Rev
Banjaluka, 12.10.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Tanje Bundalo, kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca - protivtuženog Republika Srpska, Ministarstvo, koga zastupa Pravobranilaštvo Republike Srpske, protiv tuženog - protivtužioca AD K.i.p.m. S., koga zastupa punomoćnik T.Nj., advokat iz I.S., radi isplate, odlučujući o reviziji tužioca - protivtuženog i o reviziji tuženog – protivtužioca, izjavljenim protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 61 0 Ps 009882 21 Pž od 15.11.2021. godine, na sjednici održanoj dana 12.10.2022. godine, donio je

PRESUDU

Revizija tužioca – protivtuženog se odbija.

Reviziji tuženog – protivtužioca se djelimično usvaja i obje nižestepene presude u dosuđujućem dijelu odluke o tužbenom zahtjevu se preinačavaju u dijelu odluke o zakonskoj zateznoj kamati, tako što se obavezuje tuženi da tužiocu plati zakonsku zateznu kamatu na iznos od 28.953,70 KM počev od 10.06.2016. godine kao dana podnošenja tužbe do isplate.

U preostalom dijelu revizija tuženog – protivtužioca se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Okružnog privrednog suda u Istočnom Sarajevu broj 61 0 Ps 009882 16 Ps od 18.12.2020. godine, djelimično je usvojen tužbeni zahtjev tužioca, te je tuženi - protivtužlac obavezan da tužiocu - protivtuženom na ime naknade štete isplati iznos od 40.190,56 KM, sa zakonskim zateznim kamatama počev od 10.06.2016. godine pa do konačne isplate, kao i da mu nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 4.390,37 KM, sve u roku od 30 dana od dana prijema presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja (stav 1.).

Preostali dio tužbenog zahtjeva iznad dosuđenog iznosa od 40.190,56 KM, je odbijen kao neosnovan (stav 2.).

Odbijen je kao neosnovan protivtužbeni zahtjev tuženog - protivtužioca, da se obaveže tužilac da mu isplati ukupan iznos od 725.429,25 KM sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom i to: na iznos od 125.102,25 KM počev od 11.03.2009. god. pa do isplate, na iznos od 120.510,00 KM počev od 10.04.2009. god. pa do isplate, na iznos od 175.500,00 KM počev od

10.05.2009. god. pa do isplate i na iznos od 304.317,00 KM počev od 10.06.2009. god. pa do isplate, te je odbijen i njegov zahtjev za naknadu troškove postupka (stav 3.).

Rješenjem Okružnog privrednog suda u Istočnom Sarajevu broj 61 0 Ps 009882 16 Ps od 12.08.2021. godine izvršena je ispravka presude od 18.12.2020. godine tako što je dodat četvrti stav izreke koji glasi: „odbija se prigovor prebijanja tuženog – protivtužioca za iznos od 646.100,00 KM, kao neosnovan“.

U ostalom dijelu presuda ostaje neizmjenjena.

Drugostepenom presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 61 0 Ps 009882 21 Pž od 15.11.2021. godine, žalbe tužioca - protivtuženog i tuženog - protivtužioca su odbijene i presuda Okružnog privrednog suda u Istočnom Sarajevu broj 61 0 Ps 009882 16 Ps od 18.12.2020. godine, potvrđena.

Zahtjev tužioca - protivtuženog za naknadu troškova sastava žalbe i odgovora na žalbu, je odbijen. Zahtjev tuženog - protivtužioca za naknadu troškova sastava žalbe i odgovora na žalbu, je odbijen.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu pobija tužilac – protivtuženi, u odbijajućem dijelu odluke o tužbenom zahtjevu, tj. u dijelu kojim je njegova žalba odbijena, iz razloga pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači, odnosno ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu pobija tuženi – protivtužilac, iz razloga povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači, odnosno ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

U odgovorima na revizije stranke predlažu da se revizija suprotne strane odbije.

Revizija tužioca – protivtuženog nije osnovana.

Revizija tuženog – protivtužioca je djelimično osnovana.

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužioca da mu tuženi na ime neplaćene koncesione naknade za period od 06.02.2007. godine do 18.03.2015. godine isplati iznos od 234.013,90 KM, sa zakonkom zateznom kamatom počev od dana podnošenja tužbe pa do konačne isplate, uz naknadu troškova parničnog postupka.

Predmet protivtužbenog zahtjeva je zahtjev tuženog da mu tužilac po osnovu duga na ime uložениh sredstava plati iznos od 725.429,25 KM, sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom i to:

- na iznos od 125.102,25 KM počev od 11.03.2009. god. pa do isplate,
- na iznos od 120.510,00 KM počev od 10.04.2009. god. pa do isplate,
- na iznos od 175.500,00 KM počev od 10.05.2009. god. pa do isplate i
- na iznos od 304.317,00 KM počev od 10.06.2009. god. pa do isplate, i troškove postupka.

Na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka prvostepeni sud je utvrdio da su tužilac (kao koncedent) i tuženi (kao koncesionar) dana 06.02.2007. godine zaključili Ugovor o

koncesiji, a predmet ugovora je dodjela koncesije na poljoprivrednom zemljištu koje je vlasništvo tužioca, radi obavljanja biljne proizvodnje i organizovane proizvodnje biljnih komponenti za stočnu hranu; da je dodijeljeno zemljište ukupne površine 635,7460 ha; da su ugovorom određena prava i obaveze stanaka, između ostalog da je tuženi obavezan da uplaćuje godišnju koncesionu naknadu koncedentu 25,00 KM po 1 ha zemljišta, koju će uplaćivati tromjesečno u procentu od 25 % od ugovorene naknade u roku od 15 dana od isteka obračunskog perioda na koji se odnosi; da se tuženi obavezao da redovno svaka tri mjeseca tužiocu dostavlja uvjerenje o plaćenim porezima i doprinosima, te plaćenju koncesionoj naknadi; da je prema zapisniku od 15.06.2010. godine tuženi uveden u posjed poljoprivrednog zemljišta tek 15.06.2010. godine i da nije plaćao koncesionu naknadu; da je tužilac više puta opominjao tuženog na plaćanje koncesione naknade i tražio izvještaj o realizaciji ugovora i da je Vlada Republike Srpske donijela rješenje dana 09.03.2015. godine da se ugovor o koncesiji raskida, o čemu je tužilac obavijestio tuženog dopisom od 09.03.2015. godine; da iz nalaza vještaka finansijske struke proizlazi da tuženi od dana potpisivanja Ugovora o koncesiji nije plaćao koncesionu naknadu koja na godišnjem nivou iznosi 15.283,50 KM (u tromjesečnim iznosima od 3.820,87 KM), te da na osnovu koncesione naknade za poljoprivredno zemljište za period od 01.03.2007. godine do 30.11.2014. godine duguje iznos od 115.899,87 KM, kao i iznos od 112.623,35 KM na ime obračunate zakonske zatezne kamate za taj period; da je u dopuni nalaza vještak obračunao dug za period od 30.11.2014. do 18.03.2015. godine u iznosu od 4.585,03 KM, te zakonsku zateznu kamatu za period od 15.03.2015. do 10.06.2016. godine u iznosu 905,65 KM, što iznosi ukupno 234.013,90 KM; da je vještak procijenio i nastalu štetu na usjevima tuženog u periodu od 2007. i 2009. godine u iznosu od 656.082,50 KM; da je tuženi tužiocu ispostavio 4 fakture za izvedene radove na uređenju koncesionog zemljišta u ukupnom iznosu od 725.429,25 KM.

Kod ovako utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud zaključuje da je predmetni ugovor stupio na pravnu snagu 15.06.2010. godine, uvođenjem tuženog u posjed (član 26. ugovora), jer su stranke svojom voljom tako odredile; da je tuženi koristio zemljište i prije uvođenja u posjed pa da tužilac za period od 06.02.2007. godine do 15.06.2010. godine ima pravo na naknadu štete od tuženog, da tuženi nije izvršio ni jednu uplatu po ovom osnovu, ali da su ta potraživanja shodno odredbi člana 376. stav 1. i 2. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj: 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 i „Službeni glasnik RS“ broj: 17/93, 3/96, 39/03, 74/04, dalje: ZOO) zastarjela; da obaveza tuženog za plaćanje koncesione naknade nastaje od 15.06.2010. godine, a kako se radi o povremenim davanjima u smislu odredbe člana 372. stav 1. ZOO sva potraživanja nastala do 10.06.2013. godine, u odnosu na dan kada je tužba podnesena (10.06.2016. godine), su u skladu sa odredbama članova 372. stav 1. i 388. ZOO zastarjela; da je ugovor stupio na snagu 10.06.2010. godine i da je samo pravo iz koga proističu povremena potraživanja, shodno odredbi člana 373. stav 1. i 2. ZOO zastarjelo 10.06.2015. godine, godinu dana prije podnošenja tužbe; da, s obzirom da su stranke predvidjele da se ugovor raskida automatski ukoliko koncesionar ne plati naknadu svaka tri mjeseca i ne dostavi o tome dokaz, da je predmetni ugovor automatski raskinut 15.09.2010. godine, zbog neizvršavanja ugovorene obaveze od strane tuženog, u skladu sa odredbama članova 74. stav 3. i 125. stav 1. ZOO; da je nesporno da je tuženi nastavio da koristi nekretnine sve do 18.03.2015. godine pa da je u obavezi da tužiocu na ime naknade štete zbog neovlašćenog korištenja zemljišta od 10.06.2013. godine do 18.03.2015. godine plati na osnovu odredbe člana 154. stav 1., 158. stav 4., 189. stav 1. i 190. ZOO iznos koji nije zastario, a to je 28.953,70 KM, te obračunatu zakonsku zateznu kamatu za period od 10.6.2013. do 10.6.2016. godine u iznosu od 11.236,86 KM, odnosno ukupno 40.190,56 KM, pa je u smislu navedenih zakonskih odredbi, te pozivom na odrebu člana 123. Zakona o parničnom postupku

(„Službeni glasnik RS“ broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, dalje: ZPP) odlučio u 1. stavu izreke presude.

Sud je tužiocu na dosuđeni iznos a primjenom odredbe članova 277. i 324. stav 2. ZOO dosudio i procesnu kamatu počev od dana podnošenja tužbe 10.6.2016. godine pa do isplate.

U odnosu na protivtužbeni zahtjev prvostepeni sud je utvrdio da tuženi na ime izvršenih radova na uređenju koncesionog zemljišta traži iznos od 725.429,25 KM i da je tužiocu dostavio fakture u ovom iznosu, ali nalazi da provedeni dokazi - akt investicionog ulaganja na uređenje poljoprivrednog zemljišta od 24.09.2008. godine čiji je sastavni dio fakture broj ... od 24.02.2009. godine, fakture broj ... od 26.03.2009. godine, fakture broj ... od 24.04.2009. godine i fakture broj ... od 14.05.2009. godine, ne predstavljaju dokaz da su u njima prikazani radovi i zaista izvedeni, a da pored toga tuženi nije proveo ni jedan drugi dokaz kojim bi dokazao da su radovi ikada izvedeni, u kom obimu, i koja je vrijednost tih radova, pa ni u vrijednosti od 725.429,25 KM. Slijedom toga, prvostepeni sud utvrđuje da tuženi ne može po osnovu sticanja bez osnova (član 210. ZOO) tražiti navedeni iznos od 725.429,25 KM jer nisu ispunjeni uslovi za sticanje bez osnova, jer je tuženi doprinio da se predmetni ugovor raskine, obzirom da nije plaćao koncesionu naknadu, pa da mu ne pripada ni pravo da traži povrat stvari u skladu sa odredbom člana 132. stav 2. ZOO, pa kod utvrđenja da tuženi nije dokazao činjenice na kojima zasniva svoj protivtužbeni zahtjev, prvostepeni sud je odbio protivtužbeni zahtjev i odlučio kao u 3. stavu izreke prvostepene odluke.

Prigovor prebijanja koji je tuženi istakao tražeći da se njegovo potraživanje u iznosu od 646.100,00 KM, koje zasniva na tome da mu tužilac taj iznos duguje po osnovu naknade štete koja mu je nastala u 2007. i 2009. godini na koncesionom zemljištu, prebije sa potraživanjem tužioca, prvostepeni sud je našao neosnovanim, jer je utvrdio da je potraživanje tuženog na ime naknade ove štete zastarjelo u smislu odredbe člana 376. stav 1. ZOO i to 2010. odnosno 2012. godine, pa kako se dug tuženog prema tužiocu odnosi na dug nastao poslije 10.06.2013. godine, cijeni da nije ispunjen uslov iz člana 339. ZOO.

Drugostepeni sud je temeljem odredbe člana 226. ZPP, žalbe tužioca - protivtuženog i tuženog - protivtužioca odbijio i prvostepenu presudu potvrdio.

Obrazložio je da je volja ugovornih strana bila da koncedent ustupi poljoprivredno zemljište koncesionaru radi ostvarivanja prava obavljanja biljne proizvodnje korišćenjem prirodnog bogatstva - poljoprivrednog zemljišta za organizovanu proizvodnju biljnih komponenti za stočnu hranu i da koncesionar u momentu ulaska u posjed i korišćenje istog, preuzima i obavezu plaćanja koncesione naknade. Kako se predmetno zemljišta koristi od 2007. godine po osnovu Ugovora, po mišljenju drugostepenog suda Ugovor je stupio na pravnu snagu od momenta uvođenja tuženog u posjed 06.02.2007. godine kada je i zaključen, bez obzira što su stranke formalno zapisnik o uvođenju u posjed potpisale tek 15.06.2010. godine.

Pored toga, drugostepeni sud zaključuje da je predmetni ugovor o koncesiji raskinut donošenjem rješenja o raskidu ugovora 09.03.2015. godine, a ne 15.09.2010. godine kako je našao prvostepeni sud.

Drugostepni sud nalazi da je u članu 22. Ugovora o koncesiji predviđeno da ugovor prestaje između ostalog i raskidom ugovora, a u članu 23. su propisani uslovi za raskid ugovora.

Takođe, navodi da je mogućnost raskida ugovora o koncesiji predviđena i odredbom člana 30. ranijeg Zakona o koncesijama („Službeni glasnik RS“ broj 20/02, 91/06, 92/09), kojom je propisano da se ugovor o koncesiji može raskinuti: ako je koncesionar nesolventan duže od 6 mjeseci ili ako je u stečaju, ako koncesionar ili koncedent ne ispunjavaju ugovorne obaveze i ako koncesionar prenese ugovor o koncesiji na treće lice ili promijeni vlasničku strukturu suprotno odredbama zakona, a da je istu odredbu sadrži i član 46. stav 1. tačka d) i e) Zakona o koncesijama („Službeni glasnik RS“ broj 59/13, 16/18 i 70/20) koji je sada na snazi, te odredba člana 129. ZOO, koja predviđa da, kad u ugovoru sa uzastopnim obavezama jedna strana ne ispuni jednu obavezu, druga strana može, u razumnom roku, raskinuti ugovor u pogledu svih budućih obaveza, ako iz datih okolnosti je očigledno da i one neće biti ispunjene, uz obavezu povjerioca koji zbog neispunjenja dužnikove obaveze raskida ugovor da to saopštiti dužniku bez odlaganja (član 130. ZOO).

Slijedom toga, drugostepeni sud zaključuje da zajednička namjera ugovornih strana (član 99. stav 2. ZOO), sigurno nije bila da se automatski raskida ugovor poslije prve neisplaćene naknade iz člana 5. ugovora, jer je tužilac putem nadležnog ministarstva pozivao tuženog u više navrata u 2012., 2013. i 2014. godini da plati koncesionu naknadu, da tuženi nije dostavljao tražene podatke o plaćenju koncesionoj naknadi, plaćenim porezima, doprinosima, niti je dostavljao izvještaje o stanju obrađenih i zasijanih površina koje su predmet koncesije, a pri tome je koristio poljoprivredno zemljište po osnovu ugovora, pa je tužilac jednostrano raskinuo ugovor zbog neispunjenja ugovorene obaveze donošenjem rješenja o raskidu ugovora dana 09.03.2015. godine, o čemu je tuženi obavješten dostavljanjem pismene izjave, od kada raskid ugovora proizvodi pravno dejstvo.

Kako je do raskida ugovora o koncesiji došlo zbog neispunjenja ugovorenih obaveza tuženog, dakle njegovom krivicom, kod utvrđenja da je tuženi do raskida ugovora bio u posjedu i koristio sporno zemljište, drugostepeni sud nalazi da je isti je dužan da plaća dospjelu godišnju koncesionu naknadu za period kada je to zemljište koristio, što je u skladu sa odredbom člana 132. stav 1. ZOO.

Po ocjeni drugostepenog suda bez osnova su navodi tužioca da je kod odlučivanja o prigovoru zastarjelosti trebalo primijeniti opšti zastarni rok od 10 godina iz člana 371. ZOO, jer su u konkretnom slučaju tužilac i tuženi bili u ugovornom odnosu po kome su nastale obaveze za ugovorne strane, tužilac da preda tuženom koncesiono dobro, a tuženi da blagovremeno plaća naknadu za koncesiono zemljište, pa se ne radi o izvršenju zakonske obaveze tuženog nego ugovorene, te nalazi da se kod prigovora zastare potraživanja u konkretnom slučaju ima primijeniti odredba člana 372. stav 1. ZOO, prema kojoj potraživanja povremenih davanja koja dospijevaju godišnje ili u kraćim određenim razmacima vremena (povremena potraživanja), pa bilo da se radi o sporednim povremenim potraživanjima, kao što je potraživanje kamata, bilo da se radi o takvim povremenim potraživanjima u kojima se iscrpljuje samo pravo, koja zastarijevaju za tri godine od dospelosti svakog pojedinog davanja.

Cijeneći da je u konkretnom slučaju dogovoreno da se godišnja naknada za koncesiju uplaćuje koncedentu tromjesečno u procentu od 25 % od ugovorene naknade u roku od 15 dana od isteka obračunskog perioda na koji se odnosi, drugostepeni sud nalazi da se radi o povremenim davanjima, pa kako je tužba u konkretnom predmetu podnesena 10.06.2016. godine, zaključuje da

je prvostepeni sud pravilno utvrdio da su sva potraživanja tužioca nastala do 10.06.2013. godine u smislu odredbe člana 372. ZOO, zastarjela.

U pogledu odluke prvostepenog suda kojom je u cjelosti odbijen protivtužbeni zahtjev tuženog, drugostepeni sud nalazi da je pravilna, budući da je utvrđeno da je tuženi zbog neispunjenja ugovorenih obaveza kriv za raskid ugovora o koncesiji, pa isti u smislu odredbe člana 132. stav 2. ZOO nema pravo na naknadu štete po kom osnovu tuženi traži da mu se isplati iznos od 725.429,25 KM navodeći da je u tom iznosu uložio sopstvena sredstva u predmetne nekretnine i da je po tom osnovu ispostavio tužiocu fakture. Ugovorom o koncesiji nije ugovorena obaveza tuženog da ulaže bilo kakva sredstva u predmetno zemljišta, već da plaća koncesionu naknadu i obavještava tužioca o plaćenim naknadama i dostavlja izvještaje o stanju obrađenih i zasijanih površina koje su predmet koncesije, niti se na osnovu faktura tuženog može utvrditi da li su fakturisani radovi uopšte izvedeni, u kom obimu i kolika je vrijednost izvedenih radova, tako da tuženi, u smislu odredbe člana 7. i člana 123. ZPP, nije dokazao osnovanost protivtužbenog zahtjeva.

Takođe, drugostepeni sud zaključuje da je pravilno odbijen prigovor prebijanja koji je stavio tuženi tražeći da, ukoliko se utvrdi da potraživanja tužioca nisu zastarjela, da se izvrši prebijanje za iznos 646.100,00 KM, jer nije ispunjen uslov iz člana 339. ZOO, a da osim toga tuženi nije dokazao ni da mu je nastala eventualna šteta.

Pobijana odluka je djelimično pravilna.

Nije sporno da su tužilac (koncedent) i tuženi (koncesionar) dana 06.02.2007. godine zaključili Ugovor o koncesiji, da je predmet ugovora davanje koncesije na poljoprivrednom zemljištu koje je vlasništvo tužioca, radi obavljanja biljne proizvodnje korišćenjem prirodnog bogatstva, u ukupnoj površini od 635,7460 ha. Ugovorom su stranke ugovorile da je tuženi u obavezi da u toku svake godine po isteku proljetne i jesenje sjetve redovno dostavlja koncedentu izvještaje o stanju obrađenih i zasijanih površina poljoprivrednog zemljišta i da plati koncesionu naknadu koja se sastoji iz jednokratne naknade za koncesiono pravo (u iznosu od 15.000,00 KM koje je trebalo platiti prilikom zaključivanja ugovora) i godišnje naknade za koncesiju koja je određena u iznosu od 25,00 KM/ha predmetnog zemljišta koju je tuženi dužan da uplaćuje koncedentu tromjesečno u procentu od 25 % od ugovorene naknade, u roku od 15 dana od isteka obračunskog perioda na koji se odnosi i da koncedentu (tužiocu) svaka tri mjeseca dostavlja uvjerenja o plaćenim porezima, doprinosima i plaćenju koncesionoj naknadi.

Koncesija je pravo obavljanja privrednih djelatnosti korištenjem javnih dobara, prirodnih bogatstava i drugih dobara od opšteg interesa (član 2. Zakona o koncesijama). Koncedent je vlada Republike Srpske, u ime Republike Srpske ili skupština jedinice lokalne samouprave u ime jedinice lokalne samouprave, a koncesionar je privredno društvo i izuzetno javna ustanova (član 5. stav 1. a) i b) Zakona o koncesijama).

Ugovor o koncesiji je specifičan ugovor koji se zaključuje na način i po postupku određenom Zakonom o koncesijama i u njemu je značajan dio sadržaja odnosa između ugovornih strana, odnosno ugovornog odnosa, određen odlukom o koncesiji i normama važećih zakona, prije svega Zakonom o koncesijama koji određuje između ostalog ko mogu biti ugovorne strane, šta može biti predmet koncesije, način dodjele koncesije, sadržaj ugovora o koncesiji, prestanak

ugovora i drugo, a zaključuje se u pismenom obliku i potpisuju ga ovlaštena lica koncedenta i koncesionara.

Predmetni ugovor je za koncedenta Republiku Srpsku, Vladu Republike Srpske, Ministarstvo potpisao ministar, a za koncesionara direktor tuženog.

Zbog navedenog se može zaključiti da se radi o ugovoru između pravnih lica, s obzirom da pojam ugovora u privredi, koji je definisan odredbom člana 25. stav 2. ZOO obuhvata i ugovore koje preduzeća i druga pravna lica zaključuju među sobom u obavljanju djelatnosti koje čine predmete njihovog poslovanja ili su u vezi sa tim djelatnostima.

Neosnovano se tuženi u reviziji poziva da nije pravilan zaključak drugostepenog suda da je ugovor raskinut dana 09.03.2015. godine, tvrdnjama da raskidu ugovora nije prethodio prijedlog Komisije za koncesije u smislu odredbe člana 58. stav 5. Zakona o koncesijama.

Prema odredbi člana 46. stav 1. tačka d) Zakona o koncesijama, koncedent može jednostrano raskinuti ugovor o koncesiji ako koncesionar ne plati 3 puta uzastopno koncesionu naknadu ili je plaća neredovno, s tim da je dužan u tom slučaju da prethodno pisanim putem upozori koncesionara i odredi mu primjeren rok za izvršenje obaveza koje su razlog za raskid ugovora o koncesiji (stav 3.), a ako koncesionar ne otkloni razloge za raskid ugovora, koncedent rješenjem (stav 4.) raskida ugovor o koncesiji, te u slučaju raskida i koncesionar i koncedent imaju pravo na naknadu štete u skladu sa opštim pravilima obligacionog prava (stav 6.).

Rješenje o raskidu ugovora od 09.03.2015. godine doneseno je u smislu odredbe člana 46. stav 4. Zakona o koncesijama, nakon što je tužilac putem nadležnog ministarstva pozivao tuženog u više navrata da plati koncesionu naknadu, a tuženi nije dostavljao tražene podatke o plaćenju koncesionoj naknadi, plaćenim porezima i doprinosima, niti je dostavljao izvještaje o stanju obrađenih i zasijanih površina koje su predmet koncesije, a pri tome je koristio poljoprivredno zemljište po osnovu ugovora, pa su se stekli uslovi za jednostrani raskid ugovora i prema navedenom zakonu, te prema članu 23. Ugovora o koncesiji i opštim pravilima obligacionog prava (član 129. i 130. ZOO).

Tačno je da je članom 5. tačka 5.10. Ugovora predviđeno da neizvršavanje obaveze koncesionara (plaćanja naknade i redovnog dostavljanja koncedentu uvjerenja o plaćenim porezima) automatski povlači raskid ugovora, što upućuje da se radi o ugovoru u smislu odredbe člana 125. stav 1. ZOO, u kome je rok bitan sastojak ugovora. Međutim, i u tom slučaju, prema stavu 2. i 3. ovog člana, povjerilac može ugovor održati na snazi ako po isteku roka obavijesti dužnika da zahtijeva ispunjenje ugovora i da, ako nije dobio ispunjenje u razumnom roku, može izjaviti da raskida ugovor, jer ova pravila važe kako u slučaju kad su ugovorne strane predvidjele da će se ugovor smatrati raskinutim ako ne bude ispunjen u određenom roku, tako i u slučaju kada je ispunjenje ugovora u roku bitan sastojak ugovora po prirodi posla (stav 4.).

Tužilac u reviziji ukazuje da koncesiona naknada ne spada u povremena potraživanja, te da nije trebalo primjeniti odredbu člana 372. stav 1. ZOO, već odredbu člana 371. ZOO, prema kojoj potraživanja zastarjevaju za 10 godina, ako zakonom nije određen neki drugi rok zastarjelosti, pa da je početak roka zastarjelosti trebalo računati od dana kada je Ugovor o koncesiji raskinut, tj. od

09.03.2015. godine, kojim navodima pobija drugostepenu presudu zbog pogrešne primjene materijalnog prava prilikom odlučivanja o prigovoru zastarjelosti potraživanja.

Potraživanje tužioca nastalo je povredom ugovorne obaveze od strane tuženog (zbog čega je ugovor i raskinut dana 09.03.2015. godine), pa shodno odredbi člana 376. stav 3. ZOO to potraživanje zastarjeva za vrijeme određeno za zastarjelost te obaveze.

Kako je već rečeno da se radi o ugovoru između pravnih lica, to u smislu odredbe člana 374. ZOO, kojom je predviđeno da potraživanje pravnih lica iz ugovora o prometu robe i usluga zastarjeva za tri godine, proizlazi da su sva potraživanja tužioca nastala do 10.06.2013. godine u smislu odredbe člana 374. ZOO zastarjela, kada se ima u vidu da je tužba u konkretnom predmetu podnesena 10.06.2016. godine.

Međutim, kod naprijed navedenog, pogrešan zaključak drugostepenog suda koji je kod zastarjelosti potraživanja primjenio odrebu člana 372. stav 1. ZOO, a ne odrebu člana 376. stav 3. i člana 374. ZOO, nije uticao na pravilnost pobijane presude.

Tuženi je na ime naknade štete zbog neovlašćenog korištenja zemljišta od 10.06.2013. godine do 18.03.2015. godine obavezan da plati tužiocu na osnovu odredbe člana 154. stav 1., 158. stav 4., 189. stav 1. i 190. ZOO iznos koji nije zastario, a to je 28.953,70 KM, te na ime obračunate zakonske zatezne kamate za period od 10.6.2013. do 10.6.2016. godine iznos od 11.236,86 KM, odnosno ukupno 40.190,56 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na ovaj iznos počev od dana podnošenja tužbe 10.06.2016. godine pa do isplate.

Kako je u iznosu koji je tužiocu dosuđen (ukupno 40.190,56 KM) sadržana i obračunata zakonska zatezna kamata, te na taj iznos određeno da teče zakonska zatezna kamata počev od dana podnošenja tužbe 10.06.2016. godine pa do isplate, proizlazi da je pobijana presuda u tom dijelu protivna odredbi člana 277. stav 1. i člana 279. ZOO.

Iz tog razloga nižestepene presude su u dijelu odluke o zakonskoj zateznoj kamati preinačene djelimičnim uvažavanjem revizije tuženog tako što je obavezan tuženi da tužiocu plati zakonsku zateznu kamatu samo na iznos glavnog duga od 28.953,70 KM počev od 10.06.2016. godine kao dana podnošenja tužbe do isplate.

Neosnovano tuženi revizijom pobija nižestepene presude u dijelu kojim je odbijen njegov protivtužbeni zahtjev za isplatu iznosa od 725.429,25 KM, koji zahtjev temelji na tvrdnjama da je u tom iznosu uložio sopstvena sredstva u predmetne nekretnine i da je po tom osnovu ispostavio tužiocu fakture.

Pravilno nižestepeni sudovi nalaze da Ugovorom o koncesiji nije ugovorena obaveza tuženog da ulaže bilo kakva sredstva u predmetno zemljište, već da plaća koncesionu naknadu i obavještava tužioca o plaćenim naknadama i dostavlja izvještaje o stanju obrađenih i zasijanih površina koje su predmet koncesije, niti se na osnovu faktura tuženog može utvrditi da li su fakturirani radovi uopšte izvedeni, u kom obimu i kolika je vrijednost izvedenih radova, tako da tuženi, u smislu odredbe člana 7. i člana 123. ZPP, nije dokazao osnovanost protivtužbenog zahtjeva.

Komisija za koncesije ovlaštena je da provjerava rad koncesionara u pogledu izvršavanja obaveza iz ugovora o koncesiji (član 58. Zakona o koncesijama), a kako nije ugovorena obaveza

tuženog da ulaže bilo kakva sredstva u predmetno zemljište niti da će mu tužilac platiti naknadu u visini tih sredstava, to Zapisnik Komisije za koncesije sačinjen dana 01.08.2013. godine u kome se navodi da je tuženi u realizaciji Investicionog programa za uređenje zemljišta i privođenja namjeni uložio oko 700.000,00 KM svojih sredstava a da nije još dobio podsticajna sredstva Vlade Republike Srpske, nisu dokaz ovih tvrdnji tuženog da je i uložio ta sredstva, niti iz ostalih izvedenih dokaza proizlazi da su fakturisani radovi uopšte izvedeni, u kom obimu i kolika je vrijednost izvedenih radova.

Tuženi je istakao prigovor prebijanja tražeći da, ukoliko se utvrdi da potraživanja tužioca nisu zastarjela, da se izvrši prebijanje za iznos 646.100,00 KM, za koji je tvrdio da predstavlja štetu koju je pretrpio zbog vremenskih neprilika (snijega i mraza) u periodu od 2007. i 2009. godine.

Drugostepeni sud pravilno zaključuje da nije ispunjen uslov iz člana 339. ZOO, jer je u odnosu kada je podnesena tužba 10.06.2016. godine evidentno da je prebijanje duga tuženog sa zastarjelom obavezom tužioca bilo zastarjelo kada su se međusobne obaveze susrele i stekli uslovi za njihovo prebijanje.

Pored toga, tuženi nije dokazao ni egzistentnost ovog potraživanja (član 336. ZOO), odnosno da mu je zaista i nastala ova šteta.

Tuženi je podnio zahtjev Ministarstvu 20.10.2009. godine za ostvarivanje prava na podsticajna sredstva, tražeći pomoć za sanaciju štete usljed snijega i niskih temperatura, koji je to ministarstvo odbacilo kao neblagovremen zaključkom od 15.12.2009. godine.

Činjenica da je dopisom Ministarstva od 01.04.2010. godine, upućen Direkciji, konstatovano da je ovaj zahtjev tuženog "u potpunosti opravdan", ali i da je odbačen, ne znači, kako pogrešno tuženi smatra da je, u smislu odredbe člana 387. ZOO tužilac time priznao dug, niti je došlo do prekida zastarjelosti ovog potraživanja tuženog, koje je zastarjelo 2012. godine.

Prema navedenom, na osnovu odredbe člana 250. stav 1. i člana 248. ZPP, odlučeno je kao u izreci.

Iako su djelimičnim usvajanjem revizije tuženog odluke nižestepenih sudova djelimično preinačene u pogledu odluke o zakonskoj zateznoj kamati kao sporednom potraživanju, time nije promjenjen uspjeh stranaka u parnici, pa je odluka o troškovima postupka ostala neizmjenjena.

Predsjednik vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić